

Planning en het belang van context

AUTEUR Sander Lenferink

In het boek *Spatial planning systems of Britain and France* (2007) worden, zoals al uit de titel blijkt, de ruimtelijke ordeningssystemen van Frankrijk en Groot-Brittannië met elkaar vergeleken. Hiervoor geven Franse en Britse academici hun visie op verschillende deelaspecten van deze systemen, onder wie planoloog Philip Booth, die bekend is om zijn Brits-Franse vergelijkingen. Daarnaast wordt onder andere in de vorm van casestudies praktijkervaring ingebracht door mensen die werkzaam zijn in de ruimtelijke ordening. Deze grootschalig opgezette combinatie van onderzoek en praktijk – er zijn in totaal 26 auteurs bij de publicatie betrokken – leidt tot een boeiende dialoog.

De vergelijking wordt analytisch benaderd. Eerst wordt er een raamwerk geformuleerd waarbinnen de vergelijkende studie kan worden uitgevoerd. Dit is om te voorkomen dat de conclusies niet verder reiken dan het constateren van verschillen die toegeschreven kunnen worden aan de verschillen in maatschappelijke context van de onderzochte landen.

Daarna volgt de beschrijving van het onderzoek. Hierin komen problemen als sociale uitsluiting, werkloosheid, congestie en plattelands- en milieuproblematiek aan de orde. De vragen die daarbij als uitgangspunt dienen, is hoe het beleid en de toepassing ervan vorm krijgt in uiteenlopende juridische, administratieve en economische contexten en in hoeverre die context bepalend is voor het succes of falen.

Het is jammer dat de conclusies uiteindelijk toch niet veel verder gaan dan het vergelijken van de Britse en Franse praktijk en het benadrukken van de contextuele verschillen. Hoewel de context wel wordt uitgediept – bijvoorbeeld in de vorm van een hoofdstuk dat beide systemen vanuit Europees perspectief bekijkt – blijven de bevindingen niettemin steken in algemeenheden. Deze tekortkoming is echter inherent aan vergelijkende studies en moet de schrijvers daarom niet te zwaar worden aangerekend.

Een ander minpunt is het ontbreken van kwantitatieve data, wat wordt verantwoord met de constatering dat de systemen te verschillend zijn voor een kwantitatieve vergelijking. Deze verklaring is op zijn zachtst gezegd aan de magere kant.

Zoals al gezegd, is de vergelijking breed van opzet. Uiteenlopende aspecten, zoals het rechtssysteem, urbane en regionale planning, rurale planning, financiering, transport en publiek-private samenwerking worden gestructureerd en in aparte hoofdstukken behandeld. Helaas ontbreekt een hoofdstuk over het milieu en haar relatie met het ruimtelijk systeem. Vanuit de Nederlandse en Belgische context doet dit vreemd aan, omdat het milieu en de ruimtelijke ordening hier onlosmakelijk met elkaar verweven zijn. Voor Frankrijk en Groot-Brittan-

nië geldt dat minder, waardoor de keuze enigszins te begrijpen is, maar het milieu had desondanks een duidelijker plaats verdiend.

Er zijn twee processen die in het onderzoek uitgebreider aandacht krijgen: de effecten van urbane groei op kleine steden en publiek-private samenwerking bij ontwikkelingsprojecten. De auteurs concluderen dat Groot-Brittannië een zwak planningssysteem heeft, zeker wanneer de middelen die de overheid beschikbaar heeft voor de beleidsuitvoering vergeleken worden met die van andere Europese landen. Dit leidt tot een sterkere focus op private betrokkenheid. Frankrijk heeft meer ervaring met internationale planning, bijvoorbeeld in samenwerking met België en Spanje, en kan daardoor beter met de groeiende invloed van de Europese Unie omgaan. Daarnaast is Frankrijk doortastender in het aanpakken van onderontwikkelde urbane gebieden. Franse planning belooft niet alleen actie, het bezit ook de kracht om projecten tot uitvoering te brengen. In Groot-Brittannië, met uitzondering van Londen, is er sprake van zogenaamd 'micromanagement vanaf kernen': een onbevredigende aanpak, die een integrale visie en de noodzakelijke machtsmiddelen ontbeert.

De uitgebreide aandacht voor deze twee processen is, zeker gezien het ambitieuze doel van de studie, moeilijk te rechtvaardigen. De sterke nadruk op slechts twee ontwikkelingen past, hoe interessant ook, niet binnen het doel Groot-Brittannië en Frankrijk in brede zin met elkaar te vergelijken. Anderzijds behoedt deze aanpak de onderzoekers ervoor zich louter te beperken tot algemeenheden.

Dit boek geeft al met al een prachtig gedetailleerd overzicht van zowel het beleid als de praktijk van de ruimtelijke ordening in beide landen. Alleen al daarom is het zeker de moeite van het lezen waard. Tijdens het lezen ben je constant geneigd om de vergelijking door te trekken naar de Nederlandse en Belgische context. Een groter opgezette studie ligt met andere woorden voor de hand, al moet daarbij worden opgemerkt dat de meerwaarde van het een op een vergelijken van twee landen dan natuurlijk verdwijnt.

Booth, P., M. Breuillard, C. Fraser & D. Paris (eds) (2007)
***Spatial planning systems of Britain and France: a comparative analysis.* Londen: Routledge. ISBN 9780415429511.**